

Feitelijke vereniging: kenmerken, risico's en procedure

Feitelijke verenigingen die kinderopvang van baby's en peuters organiseren moeten aan een aantal voorwaarden voldoen. Deze voorwaarden liggen vast in het Vergunningsbesluit van 22 november.

WAT IS EEN FEITELIJKE VERENIGING?

Als personen¹ samen kinderopvang organiseren zonder een rechtspersoon op te richten, dan vormen ze een feitelijke vereniging. Dit betekent dat de vereniging "in de feiten" wel bestaat, want ze neemt activiteiten op, maar dat ze geen juridische grond heeft. Er is dus geen rechtspersoonlijkheid zoals een vennootschap (bv een BVBA) of vzw, maar een samenwerkingsverband tussen zelfstandigen.

Werken onder de vorm van een feitelijke vereniging is eenvoudig maar houdt risico's in. Aangezien een feitelijke vereniging geen rechtspersoonlijkheid heeft, zijn de leden individueel verantwoordelijk en aansprakelijk. Er kan in geen geval sprake zijn van een gezagsrelatie tussen de leden.

Kenmerken van een feitelijke vereniging

- Er is **geen gezagsrelatie** en dus **geen ondergeschikt verband tussen de leden**:
  - De leden zijn gelijkwaardig en kiezen vrij voor de zelfstandige samenwerking: er is geen werkgever-werknemer relatie.
  - De leden organiseren de activiteit in onderling overleg.
  - De leden hebben elk de vrije keuze om het werk, de taken en de werktijd te organiseren, en te bepalen wanneer ze het werk doen. Een lid kan geen controle uitoefenen op een ander lid.
- Een feitelijke vereniging bestaat uit **minstens twee leden**. Als er slechts twee leden zijn en één van hen verlaat de feitelijke vereniging, dan houdt de feitelijke vereniging op te bestaan.
- Overeenkomsten worden afgesloten in eigen naam of namens de FV en vallen dan onder de persoonlijke verantwoordelijkheid van alle leden.

---

¹ We hebben het in deze procedure enkel over natuurlijke personen die een feitelijke vereniging vormen. Ook rechtspersonen kunnen een feitelijke vereniging vormen, maar dit is uitzonderlijk.

- Risico's verbonden aan het werken als feitelijke vereniging

- Gevolgen van het gebrek aan rechtspersoonlijkheid:
  - De feitelijke vereniging heeft geen eigen verantwoordelijkheid en geen afgescheiden vermogen of eigendom.
  - Het persoonlijk vermogen van elk lid kan worden aangesproken voor eventuele schulden van de vereniging.
  - Elk lid heeft verantwoordelijkheid ten aanzien van de overheid en de gezinnen.
  - De leden verbinden zich persoonlijk tot de verplichtingen van de vereniging. Zij zijn onbeperkt aansprakelijk.
- Opgelet voor **schijnzelfstandigheid!** Als je als zelfstandigen samenwerkt mag er geen gezagsrelatie en dus geen ondergeschikt verband zijn tussen de leden.
  - Is dit toch het geval, dan wordt er misbruik gemaakt van het statuut van zelfstandige. De Sociale Inspectie van de FOD Sociale Zekerheid kan hierover een onderzoek instellen met verstreckende gevolgen.
  - Wanneer Zorginspectie of Kind en Gezin een vermoeden heeft dat er sprake is van schijnzelfstandigheid, dan is Kind en Gezin verplicht dit voor verder onderzoek over te maken aan de Sociale Inspectie van de FOD Sociale Zekerheid.

Vragen over de samenwerking binnen de feitelijke vereniging?

Heb je als lid van de feitelijke vereniging twijfels over je eigen statuut, bijvoorbeeld of je wel echt als zelfstandige op gelijkwaardige basis samenwerkt met andere zelfstandigen?

Dan kan je terecht bij:

- www.unizo.be/kinderopvang, ondersteuner en partner van Kind en Gezin
- De Administratieve Commissie ter regeling van de arbeidsrelatie van de FOD Sociale Zekerheid via <http://commissiearbeidsrelaties.belgium.be/nl/index.htm>

SPECIFIEKE VERGUNNINGSVOORWAARDEN VOOR EEN FEITELIJKE VERENIGING DIE KINDEROPVANG ORGANISEERT

HET ONDERNEMINGSNUMMER

- **De organisator heeft een ondernemingsnummer. Als de organisator georganiseerd is als feitelijke vereniging, dan heeft het ondernemingsnummer betrekking op de feitelijke vereniging zelf.²**

Als je samen met één of meerdere natuurlijke personen kinderopvang wil organiseren, dan moet er een ondernemingsnummer zijn op naam van de feitelijke vereniging. Het ondernemingsnummer in de KruispuntBank voor Ondernemingen (KBO) vormt het uniek

---

² Artikel 52 van Vergunningsbesluit van 22 november 2013

identificatienummer van een onderneming en in dit geval dus ook van de organisator van een kinderopvanglocatie.

- **Hoe vraag je een ondernemingsnummer voor de feitelijke vereniging aan?**
  - Vooraleer je het ondernemingsnummer kan aanvragen, moet elk lid een eigen ondernemingsnummer natuurlijk persoon hebben. Dit ondernemingsnummer vraagt elk lid zelf aan via een Ondernemingsloket.
  - Het ondernemingsnummer voor de feitelijke vereniging vraag je aan bij Kind en Gezin, tenzij je RSZ-plichtig bent³. Doe dit via het volledig ingevulde en ondertekende formulier, 'Aanvraag ondernemingsnummer feitelijke verenigingen' dat je vindt op **www.kindengezin.be**, ga naar '**Kinderopvang > Sector baby's en peuters > procedures, formulieren, software > Procedures en formulieren > Baby's en peuters: beheer en organisatie**'.

DE LEDEN ZIJN MINIMUM 21 JAAR

De regelgeving bepaalt dat een organisator natuurlijk persoon minimum 21 jaar is. Gezien de leden van een feitelijke vereniging natuurlijke personen zijn betekent dit dat alle leden 21 jaar moeten zijn vooraleer ze kunnen toetreden tot de feitelijke vereniging.

DE SAMENWERKINGSOVEREENKOMST

De organisator die georganiseerd is als feitelijke vereniging heeft een samenwerkingsovereenkomst waarin minstens een aantal aspecten zijn opgenomen⁴

- De **samenstelling** van de feitelijke vereniging **met informatie over alle leden**
  - de naam en voornaam;
  - het ondernemingsnummer;
  - de rechtsvorm (natuurlijke persoon);
  - het rijksregisternummer;
  - het werkregime: dit is het aantal uur dat de leden van de feitelijke vereniging werken in de kinderopvanglocatie bv. 40 uur per week.
- De verdeelsleutel legt vast op welke manier de inkomsten worden verdeeld over de leden.
- De persoon of personen die 'handelingsbekwaam' zijn om de feitelijke vereniging te vertegenwoordigen. Deze persoon (of personen) heeft (hebben) volmacht om op te treden namens de feitelijke vereniging en deze te vertegenwoordigen.
- De verantwoordelijke van de kinderopvanglocatie.

---

³ Als de feitelijke vereniging personeel tewerkstelt en dus RSZ-plichtig is, moet je het ondernemingsnummer aanvragen bij de Rijksdienst Sociale Zekerheid (RSZ), niet bij Kind en Gezin.

⁴ Artikel 53 van het Vergunningsbesluit van 22 november 2013

Vermeldt ook

- de andere afspraken die je maakt (zie hiervoor ook “wat als de samenstelling van de feitelijke vereniging wijzigt” verder in deze tekst);
- de naam en het adres van de feitelijke vereniging;
- de datum van ondertekening bij de handtekening van elk lid.

Bewaar de samenwerkingsovereenkomst (met eventuele bijlagen) op het adres van de feitelijke vereniging. Kind en Gezin kan een kopie opvragen.

JE KRIJGT ALS FEITELIJKE VERENIGING SUBSIDIES VAN KIND EN GEZIN

Wanneer je als feitelijke vereniging subsidies ontvangt van Kind en Gezin, dan moet het rekeningnummer waarop we de subsidies overmaken slaan op de feitelijke vereniging zelf⁵. De rekening staat dus op het ondernemingsnummer en de naam van de feitelijke vereniging zoals ingeschreven in het KBO.

Kind en Gezin kan dit controleren en een nieuw bankattest opvragen. Subsidies worden immers betaald aan een organisator, dus aan de feitelijke vereniging en niet aan een individueel lid.

WAT ALS DE SAMENSTELLING VAN DE FEITELIJKE VERENIGING WIJZIGT?

De samenstelling van de feitelijke vereniging moet altijd correct zijn opgenomen in het KBO en in het dossier van Kind en Gezin.

Opgelet! Bij elke wijziging van de samenstelling van de feitelijke vereniging ontstaat er een nieuwe feitelijke vereniging, met een nieuw ondernemingsnummer dus een nieuwe organisator. Dit betekent dat een nieuwe vergunning moet worden aangevraagd.

Je kan dit vermijden door in de samenwerkingsovereenkomst uitdrukkelijk vast te leggen dat er leden kunnen toetreden of weggaan zonder dat de feitelijke vereniging wordt ontbonden en dat wijzigingen worden bijgehouden in een bijlage van de samenwerkingsovereenkomst. Deze bijlage moet worden toegevoegd aan de samenwerkingsovereenkomst.

Als in de samenwerkingsovereenkomst duidelijk omschreven is dat bij wijziging van de leden de feitelijke vereniging niet ontbonden wordt maar dat de wijzigingen worden opgenomen in een bijlage, dan neem je in de bijlage volgende gegevens op:

---

⁵ Procedurebesluit 9 mei 2014 artikel 79

- **Bij de toetreding van een nieuw lid tot de feitelijke vereniging**

- de naam en voornaam
- het rijksregisternummer
- het ondernemingsnummer
- de rechtsvorm
- de startdatum
- de gegevens uit de samenwerkingsovereenkomst die wijzigen
- **belangrijk!**
  - Elk lid van de feitelijke vereniging moet minimum 21 jaar zijn.
  - De bijlage wordt ondertekend door **alle leden en het nieuwe lid**.
  - De bijlage wordt samen met de samenwerkingsovereenkomst bewaard.
  - Het nieuwe lid moet een uittreksel uit het strafregister model 596.2Sv. (dat bij toetreding niet ouder is dan drie maand) ter beschikking hebben.

- **Bij het vertrek van een lid van de feitelijke vereniging**

- de datum van stopzetting van het uittredend lid
- de gegevens uit de samenwerkingsovereenkomst die wijzigen
- **belangrijk!**
  - De bijlage wordt ondertekend door **alle leden en het uittredend lid**.
  - De bijlage wordt bewaard samen met de samenwerkingsovereenkomst.

Opgelet!

Als een feitelijke vereniging twee leden heeft en één van de twee stopt dan heeft de feitelijke vereniging geen recht van bestaan meer: het ondernemingsnummer -en dus ook de vergunning- worden stopgezet.

Aanpassing van de wijzigingen in de KruispuntBank van Ondernemingen (KBO) en bij Kind en Gezin

- Je bezorgt de volgende documenten aan je klantenbeheerder:
  - de samenwerkingsovereenkomst;
  - de bijlage(n) waarin het vertrek van een lid of de toetreding van een nieuw lid wordt vastgelegd zoals hierboven omschreven;
  - bij toetreding van een lid: het uittreksel strafregister model 596.2Sv.
- Zo is de samenstelling van de feitelijke vereniging bekend bij Kind en Gezin en kunnen wij de gegevens aanpassen in de KBO.